

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 128/17

KLAGER: Tom Ivar Brate og Sigrun Jahren
PUBLIKASJON: Sunnmørsposten
PUBLISERINGSDATO: 26.04.,02.05.,01.-02.06., 12.06.,23.06.,29.06. og 02.07.2017
STOFFOMRÅDE: Forvaltning/næringsliv
SJANGER: Nyhetsartikler
SØKERSTIKKORD: Kildekritikk og kontroll av opplysninger, saklighet og omtanke, dekning for titler, forhåndsdom, identifisering, samtidig imøtegåelse
REGISTRERT: 20.06.2017
BEHANDLET I PFU: 28.02.2018
BEHANDLINGSTID: 248 dager
KLAGEGRUPPE: Næringsdrivende/offentlig
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER: <http://www.smp.no/tema/Bingsa/>

SAMMENDRAG:

Sunnmørsposten publiserte onsdag 26. april 2017 en nettartikkel med stikk- og hovedtittel: «Inngikk Bingsa-kontrakt med VAR-sjefens ektefelle» «[Ga kontrakt til ektefelle](#)». I ingressen sto det:

«Fire aktører ga tilbud på konsulenttenester for planlegging av nytt deponi i Bingsa. Kontrakten gikk til VAR-sjefens ektefelle.»

Videre ble det opplyst:

«COWI AS, Multiconsult AS, Hjellnes Consult AS og Frozt Solutions leverte inn tilbud. Oppdraget var 'konsulenttenester for visualisering av Bingsa avfallsplass og planlegging av nytt overskuddsmassedeponi'. Kontrakten ble tildelt Frozt Solutions, et enkeltpersonforetak drevet av Tom Ivar Brate, med Sigrun Jahren oppført som prokura. Hun er kommunens virksomhetsleder for vann-, avløp, og renovasjon (VAR) som også er oppdragsgiver for konkurransen. Brate er hennes ektefelle. Differansen mellom tilbudene som kom inn var under 20.000 kroner. Frozt Solutions tilbud på 456.500 kroner lå midt i mellom.»

Det fremgikk at kontrakten ble underskrevet 27. februar 2015, signert Tom Ivar Brate og innkjøpsjef Jonny Indrevåg, og at avtalen gjaldt for to år.

Sunnmørsposten stilte innkjøpssjef Indrevåg spørsmål knyttet til en tidligere uttalelse; at han skal ha uttalt at det ikke egentlig var nødvendig å utlyse anbudskonkurranse på oppdraget, men at dette ble gjort av habilitetsgrunner. Indrevågs kommentar til dette ble gjengitt slik:

«Jeg er i dag usikker på om det med habilitetsspørsmål var vurdert i forkant, men i tilfelle så er det veldig naturlig å gjøre det, hvis man vet at en kan komme i konflikt der. Han legger til at de ikke hadde trengt å vurdere habilitet i selve utlysingen av konkurransen, siden det er konserninnkjøp som tar hånd om det. Habilitetsspørsmålet oppsto idet Frozt Solutions ble tildelt oppdraget. På grunn av familiære relasjoner, fikk ikke virksomhetsleder behandle noen faktura fra Frozt Solutions. – Dette ble i dette tilfelle behandlet av meg og kommunalsjef, sier han.»

Sunnmørsposten fulgte opp med spørsmål om hvor heldig det er at oppdraget ble tildelt «VAR-sjefens ektemann i et foretak hun selv har alle fullmakter til å styre». Han svarte:

«– Det er en utfordring, men en kan ta de nødvendige forbehold. Brate har konkurrert på lik linje med alle andre. Det er ikke uheldig i seg selv. Greit nok at hun er VAR-sjef, men dette er ikke noe tilpassa bestillingsverk for å si det sånn, sier Indrevåg.»

For øvrig ble det opplyst:

«Sunnmørsposten har vært i kontakt med Jahren og Brate. Begge henviser Sunnmørsposten videre til Indrevåg.»

Tirsdag 2. mai 2017 publiserte Sunnmørsposten en nettartikkel med stikkittelen «**Bingsaskandalen:**» og hovedtittelen «**Betalte ut penger til ektemannen før anbudskonkurranse**». I denne ingressen het det:

«Sigrun Jahren betalte ut nærmere 150.000 kroner til ektemannen - like før anbudsfristen gikk ut. Ektemannens firma vant anbudskonkurransen.»

Artikkelen var illustrert med et bilde av en smilende virksomhetsleder for vann, avløp og renovasjon (VAR), Sigrun Jahren, samt faksimile av fakturaer. I bildeteksten sto det at Jahren «**godkjente til og med januar 2015 regninger til ektemannens selskap**».

I en faktaboks ble aktuelle fakturaer listet opp med hva de gjaldt, sum og dato. Her ble det også opplyst at avtalen mellom Frozt og Ålesund kommune ble underskrevet senere, i februar 2015, etter en anbudsrunde. Det fremkom også hva dette oppdraget gikk ut på.

I brødteksten sto det:

«Sigrun Jahren, leder for vann, avløp og renovasjon i Ålesund kommune, anviste til sammen 141.562 kroner til ektemannens firma, Frozt Solutions, i løpet av 2013 og fram til januar 2015.

Frozt er et enkeltmannsforetak drevet av Tom Ivar Brate.

– Dette er ikke i samsvar med kommunens etiske retningslinjer. Rådmannen behandler denne saka som en personalsak, skrev Ålesund kommune i en pressemelding tirsdag.

Utbetalingene gjaldt blant annet opplæring, møtebistand og fotodokumentasjon, står det på fakturaene som Sunnmørsposten har fått (se bildeserien over for å se fakturaene, og faktaboks nederst).»

Videre ble det opplyst at Frozt Solutions konkurrerte om en kontrakt med Bingsa samtidig som ektefellen godkjente siste faktura 5. januar 2015. Frozt Solutions vant konkurransen. Sunnmørsposten skrev:

«Da Sunnmørsposten skreiv om denne avtalen forsikret innkjøpssjefen at Jahren ikke fikk behandle fakturaer fra ektemannen. Nå viser det seg altså at Jahren så nylig som halvannen måned før kontrakten ble inngått godkjente slike fakturaer.»

Innkjøpssjefen, Jonny Indrevåg, svarte på dette:

**«- De fakturaene jeg har attestert gjelder anskaffelsen konserninnkjøp har gjennomført og som er omtalt i Sunnmørsposten tidligere. Der er reglene fulgt og anbudsrunden har vært reell, sier innkjøpssjef Jonny Indrevåg til Sunnmørsposten. Både innkjøpssjefen og rådmannen mener fakturaene Jahren har godkjent, og oppdraget Frozt fikk fra kommunen, gjelder separate oppdrag. Om fakturaene Jahren godkjente sier innkjøpssjefen dette:
- Dette er kjøp som ble gjennomført før anskaffelsen du henviser til, og som Konserninnkjøp ikke har medvirket i det heile tatt. Dette gjelder tre fakturaer, og som verken jeg eller kommunalsjefen har attestert eller anvist.»**

Videre uttalte også rådmann Astrid Eidsvik seg i saken; at alt tyder på at det er utført arbeid som trengs, men:

«- (...) det er ikke i tråd med våre regler at ektefeller skal anvise fakturaer.»

Nederst i artikkelen sto det:

«Sigrun Jahren er fremdeles virksomhetsleder, ifølge rådmannen. Jahren svarte tirsdag ettermiddag og kveld ikke på Sunnmørspostens henvendelser.»

Omtrent en måned senere, **torsdag 1. juni 2017** publiserte **Sunnmørsposten** en nettartikkel med tittelen **«Ga oppdrag uten kontrakt»**, også denne med stikktittelen **«Bingsa-skandalen»**. Her uttalte forsker i økonomisk kriminalitet, professor Petter Gottschalk ved Handelshøyskolen BI, at politiet bør etterforske både virksomhetsleder Sigrun Jahren, teamleder Per Oskar Slinning i Bingsa Næring, og Tom Ivar Brate, Frozt Solutions, på bakgrunn av opplysningene avisen har omtalt. Om disse skrev Sunnmørsposten:

«Sunnmørsposten har tidligere avdekket at virksomhetsleder Sigrun Jahren urettmessig anviste tre fakturaer på totalt 141.562 kroner til ektemannens selskap. Sunnmørsposten har bedt om innsyn i saka. Nå viser det seg at oppdrag relatert til de tre fakturaene skjedde uten noen form for skriftlig avtale eller kontrakt. Det var heller ingen skriftlig kommunikasjon i forkant av oppdraget, ifølge Ålesund kommune.»

Sistnevnte opplysning ble bekreftet gjennom uttalelse fra kommunalsjefen i Ålesund kommune, Ronny Frekhaug. Det fremkom at han også mente at det heller ikke var et krav eller i strid med kommunens interne retningslinjer. Gottschalk mente derimot at dette var «**et opplagt brudd på anskaffelseslovverket**». Sunnmørsposten skrev i denne sammenheng:

«Ifølge Frekhaug skal Per Oskar Slinning, teamleder i Bingsa, ha bestilt oppdragene, der opplæring av et nært familiemedlem av teamlederen var sentralt. Teamlederen er allerede anmeldt for korrupsjon for andre forhold relatert til Bingsa.»

Også korrupsjonsekspert Tina Søreide uttalte seg på generelt grunnlag i saken. Helt til slutt i artikkelen, opplyste Sunnmørsposten:

«Sunnmørsposten har lagt fram opplysningene i saka og spurt Brate konkrete spørsmål, uten at vi har lyktes med å få noen kommentar. Heller ikke virksomhetsleder Sigrun Jahren eller teamleder Per Oskar Slinning har svart på våre henvendelser.»

Dagen etter, fredag 2. juni 2017, fulgte Sunnmørsposten opp med en nettartikkel der professor Jan Fridthjof Bernt (UiB) uttalte seg, og mente Ålesund kommune har begått «**svært alvorlige feil og lovbrudd i Bingsa-saken**». Artikkelen hadde stikktittelen «**Jus- og forvaltningsekspert om nye forhold i Bingsa-skandalen**», og hovedtittelen «**- Svært alvorlige feil**». Sunnmørsposten skrev:

«Professor Jan Fridthjof Bernt sier at det er elementært at virksomhetsleder er inhabil i saker som angår selskap som eies av ektefellen.»
(...)

«- Problemet er at når hun er inhabil, kan heller ikke hennes underordnede treffe en slik avgjørelse [bestille oppdrag]. Ingen av hennes underordnede har beslutningskompetanse i saker hvor sjefen er inhabil. Det betyr at de ikke kan inngå en kontrakt med hennes ektemann. Dette er ikke noe skjønnsmessig vurderingstema, det står uttrykkelig i lova, sier Bernt. I en slik situasjon må avgjørelsen løftes ut av avdelingen.»
(...)

«Professoren reagerer også kraftig på at det opplyses at det ikke finnes kontrakt eller dokumentasjon på oppdragene før anbudskonkurransen.»

(...)

«Han mener det må til en mer inngående undersøkelse av saksforholdet for å avgjøre om det har skjedd noe straffbart, og ønsker ikke kommentere den sida av saka.»

Helt slutt sto det:

«VAR-sjef Jahren er forelagt saka uten å ha kommentert.»

Mandag 12. juni 2017 publiserte Sunnmørsposten nyheten om at «**Politiet åpner etterforskning mot flere i Ålesund kommune**». Også denne nettartikkelen hadde stikktittel «**Bingsa-skandalen**».

Innledningsvis i brødteksten ble en tidligere politianmeldelse, og bakgrunnen for denne, omtalt:

«Teamleder Per Oskar Slinning i Bingsa ble politianmeldt av rådmann Astrid Eidsvik etter mistanke om korrupsjon.
Dette skjedde etter at Sunnmørsposten avslørte at OK Entreprenør AS hadde jobbet privat for ham uten at det finnes noen form for skriftlige avtaler eller oppgjørsbekreftelser på arbeidet.
Saka kom i kjølvannet av at kommunerevisjonen avdekket at entreprenøren hadde blitt brukt for 23,9 millioner eks. moms i Bingsa uten kontrakt eller offentlig anskaffelser.»

Det ble videre opplyst at Økokrim var blitt involvert i saken, og en etterforsker bekreftet:

«- Vi etterforsker flere personer i Ålesund kommune, men også utenfor kommunen. Hvilken status den enkelte har ønsker jeg ikke si noe om per i dag, sier Klokkersund, som heller ikke vil gå inn på navn.»

Derpå fulgte mellomtittelen «Ekte mann tjente økonomisk», og omtale av den tidligere omtalte saken om virksomhetsleder for VAR, Sigrun Jahren, og hennes godkjenning av fakturaer:

«Sunnmørsposten har avslørt at Jahren betalte ut tre fakturaer til ektemannen Tom Ivar Brates firma, Frozt Solution, på nærmere 150.000 kroner før bruken av selskapet ble avtalesfestet gjennom et offentlig anbud.
Ålesund kommune har ikke klart å finne noen som helst form for skriftlige kontrakter knyttet til de tre fakturaene etter innsynskrav fra avisa.
Kommunalsjef Ronny Frekhaug har opplyst at teamleder Per Oskar Slinning skal ha bestilt de udokumenterte oppdragene fra Frozt Solutions.
- Problemet er at når hun er inhabil, kan heller ikke hennes underordnede treffe en slik avgjørelse. Ingen av hennes underordnede har beslutningskompetanse i saker hvor sjefen er inhabil. Det betyr at de ikke kan inngå en kontrakt med hennes ekte mann. Dette er ikke noe skjønnsmessig vurderingstema, det står uttrykkelig i lova, sa en av Norges fremste forvaltningsekspert, jusprofessor Jan Fridthjof Bernt, til Sunnmørsposten.
Etter det smp.no forstår er Jahren fortsatt virksomhetsleder i VAR.»

Fredag 23. juni 2017 publiserte Sunnmørsposten enda en nettartikkel med stikkittelen «Bingsa-skandalen», og en hovedtittel som opplyste at innkjøpssjefen tok ansvar: «[Innkjøpssjefen: - Ansvarer ligger hos meg](#)». I ingressen sto det:

«Innkjøpssjefen vedgår at innkjøpsavdelingen slapp VAR-avdelingen for nær da kommunen ga en kontrakt til VAR-sjefens ekte mann.»

Av brødteksten fremgikk det at Bingsa-saken hadde vært behandlet i kontrollutvalget, der innkjøpssjefen hadde redegjort for prosessen «rundt at Bingsa ga kontrakt til selskapet til virksomhetslederens ekte mann». Innkjøpssjefen ble sitert slik:

«- Antakeligvis har vi sluppet fagavdelingen litt for nære innpå oss. Men det at virksomhetslederen blir beskyldt for noe i denne saka, det er positivt feil. Det er vi

som har kjørt prosessen, og som må ta ansvar for den delen, sa innkjøpssjefen på møtet med kontrollutvalget.»

Under mellomtittelen «Tok all skyld selv», ble det opplyst:

«For å unngå habilitetsspørsmål, var det konserninnkjøp i kommunen som tok seg av utlysningen og valg av leverandør, men fagavdelingen deltok likevel med innspill og informasjon på det faglige.

Ifølge et notat kommunerevisjonen utarbeidet i forkant av møtet, deltok Sigrun Jahren blant annet på et møte der det ble gitt informasjon om hva som burde vektlegges i beslutning av tildeling av oppdraget, står det i notatet. Jahren benekter dette.

- Jeg synes det dokumentet som kommer fram er et dokument som belyser saka så godt som mulig, og jeg stiller meg bak forslagene til tiltak. Når det gjelder det at virksomhetsleder blir knytta opp mot en anskaffelse, så vil jeg presisere at den prosessen og den knyttinga der skal ikke legges på virksomhetsleder. Det ansvaret skal jeg ta, sa Indrevåg på møtet fredag. – Det er en gang slik at vi som innkjøpere har behov for å vite hva vi skal anskaffe. Da er det et spørsmål om hvor langt inn i prosessen vi skal slippe fagavdelinga. Det kan vi vel i dag være nokså sikker på at vi har sluppet dem for langt inn på oss, sa Indrevåg.»

Sunnmørsposten gjenga også et svar fra Jahren, gitt på epost etter at avisen hadde kontaktet henne om kommunerevisjonens notat.

«Når det gjelder dette anbudet, så gikk det i sin helhet via innkjøpsavdelingen. Jeg var ikke involvert i evaluering eller annet arbeid relatert dette, nettopp pga faren for inhabilitet. Det var i hele prosessen åpne kort mellom meg og innkjøpssjef Jonny Indrevåg relatert min relasjon.»

Videre skrev Sunnmørsposten:

«Videre viste hun til at hun ifølge sin kalender ikke deltok på et møte som kommunerevisjonen skriver om, og at mulig innleie av ektefellen ble diskutert på et møte med hennes daværende kommunalsjef allerede i april 2014. (...) Innkjøpssjef Jonny Indrevåg ville ikke svare på om det stemmer at Sigrun Jahren deltok på møtet der anbudskonkurransen ble diskutert.»

En liten uke senere, torsdag 29. juni 2017, skrev Sunnmørsposten under tittelen «[Slik rotet kommunen det til](#)»:

«Den kommunale lederen Sigrun Jahren (virksomhetsleder for vann, avløp og renovasjon) fikk mulighet til å påvirke anbudet ektemannen vant. Innkjøpssjef Jonny Indrevåg nektet å svare pressen etter møtet i kontrollutvalget fredag, da Bingsa-saken ble tatt opp. Rådmann Astrid Eidsvik stilte opp og svarte at hun ikke kunne svare på detaljer, siden hun ikke var rådmann den gang.»

Under mellomtittelen «Var inne etter at tilbud var levert», gjenga Sunnmørsposten momenter i saken; at virksomhetslederen i 2014 hadde godkjent tre fakturaer til ektemannens firma, og at firmaet vant en anbudskonkurranse som ble kunngjort 12. desember 2014, med frist 12. januar 2015. Avisen skrev:

«Litt over én uke senere hentet Ålesund kommune inn kredittvurdering av Frozt. Der sto det svart på hvitt at Sigrun Jahren var prokura (hadde fullmakt til å handle på vegne av selskapet).

Likevel blir det, ifølge kommunerevisjonen, uken etter det igjen avholdt et møte mellom Charlotte Guldbrandsen (innkjøp) og Per Oskar Slinning og Sigrun Jahren. I referatet er det tydelig at det blir gitt informasjon til Konserninnkjøp om hva som bør vektlegges ved beslutning av tildeling av oppdrag, påpeker revisjonen. (...)

Jahren nekter for at hun var i dette møtet, mens rådmann og innkjøpssjef har gått god for at redegjørelsen fra kommunerevisjonen stemmer. (...)

Eidsvik og Indrevåg vedgår at de slapp 'fagavdelingen', altså Jahren og Slinning - som også er inhabil - for tett på prosessen, men mener dette ikke kan lastes virksomhetslederen.»

Rådmann Eidsvik uttalte seg i saken:

«- Vi mener vi håndterte prosessen OK. Alt som foregikk i forhold til vurderinger og evalueringer og det formelle, skjedde på innkjøp. Der var ikke Jahren inne i bildet. (...) Eidsvik sier hun ikke kan kommentere om Jahren var på møtet hun selv nekter for å ha deltatt i, selv om kommunen stiller seg bak revisjonen.»

Videre fremkom det at kommunen «har beklaget at det foreligger 5-7 oppdrag uten skriftlige kontrakter på til dels store millionoppdrag i Bingsa». Rådmann uttalte:

«- Innkjøpsavdelingen er ikke ute i virksomhetene. Virksomhetsleder må varsle innkjøp av størrelsesorden slik og slik, så innkjøpssjefen har ikke visst at det ikke var avtaler på dette, sier Eidsvik.
Hun vil ikke kommentere personalsaka mot Jahren.»

Søndag 2. juli 2017 lot virksomhetsleder Sigrun Jahren seg intervjuet om saken. Det skjedde i en nettartikkel med titlene «**Virksomhetsleder om Bingsa-avsløringene**»

«- **Kontrollutvalget har ikke snakket med meg**» og ingressen:

«- De har ikke snakket med meg som ansvarlig for fagavdelingen.»

I brødteksten uttalte virksomhetslederen:

«- Jeg synes det er litt rart at de [kontrollutvalget] ikke er mer interessert i å snakke med oss som har stått i det her til daglig, og at andre i kommuneledelsen svarer for oss. Det blir ikke alltid riktig, sier Jahren til Sunnmørsposten på forespørsel fra avisa.»

(...)

«Hun har tidligere ikke ønsket å uttale seg i sakene om Bingsa.

- Dette fokuset på skandalejournalistikk og fragmentering av ledelsen i Ålesund for å finne synderbukker blir helt feil, og det har jeg ikke noe ønske om å ta del i. Derfor har jeg ikke ønsket å uttale meg tidligere. Jeg mener også det ikke er riktig at jeg skal snakke om drifta i Bingsa før det er gjennomgått av kontrollutvalget, sier Jahren.»

Virksomhetslederen uttalte seg også om organiseringen; at det har vært en egen stilling dedikert til innkjøp, og på spørsmål om hun er enig i kommunerevisjonens fremstilling, om at fem innkjøp skal være gjort i strid med loven, svarte hun:

«- Det er nok mer nyansert enn det avisen har skrevet om kommunerevisjonens tolkninger. Kommunerevisjonen må snakke med oss som fagavdeling, da kommer det nok fram flere nyanser på det som har skjedd. (...)
- Det blir feil at jeg uttaler meg om det nå. Jeg kan uttale meg som leder av VAR, men ikke konkret om saker som noen andre jobber mye med.»

Videre refererte Sunnmørsposten til en tidligere publisering, om en rapport som viste «at VAR hadde brutt regelverket og hadde mangelfulle rutiner for innkjøp» allerede i 2011. Virksomhetslederen uttalte:

«- Revisjonsrapporten fra 2011 har ikke vært et tema etter at jeg begynte i kommunen i 2013, verken fra rådmann eller fra innkjøpsavdelingen, sier Jahren.»

Det fremgikk også at det er blitt avdekket «omfattende bruk av overtid og brudd på arbeidsmiljøloven ved Bingsa». Avisen skrev:

«Når det gjelder overtid sier Jahren at dette rettmessig må tas tak i, men at det også er fritak i lova som Bingsa kan påberope seg som ikke er tatt med i kommunerevisjonens oppstilling.»

Når det gjelder saken om de tre fakturaene fra Frozt Solutions, som virksomhetslederen hadde anvist, sa hun:

«- Jeg vil foreslå at dere snakker med de som har vært involvert direkte og ikke med meg. Det er vanskelig å uttale seg om prosjekter uten å ta med konteksten de har foregått i, sier Jahren først på spørsmål om dette.
- Hvordan begynte han [Tom Ivar Brate] å jobbe for kommunen?
- Jeg vil ikke uttale meg om min manns forhold til Ålesund kommune. Han får få en mulighet til å svare på dette selv, sier hun.
- Kan du si litt om hvordan det gikk til at du anviste fakturaene?
- Det er fakturert for til sammen 113.250 kroner (eks mva.). Men helt klart skulle jeg ikke..
Jahren avbryter seg selv.
- Prosessen fram til anvisningen er helt etter rutinen for alle innkjøp. Jeg har ikke noe praktisk med normale innkjøp hos oss å gjøre. Dette er noe dere har lagd en sak om, ikke noe som jeg har lagd en sak om. Jobben som er utført er utført, det er det ingen tvil om, og jeg forholder meg bare til det.
- Men når du satt og anviste fakturaene, ringte det ikke da en bjelle i forhold til at det burde noen andre gjøre?
- Dette er en formell feil som jeg har gjort. Det har jeg forklart meg [om]. Jeg har ikke mer å komme med på den saken.»

Videre omtalte avisen også anbudsrunderen Frozt Solution vant, under mellomtittelen «Avviser koblinger til anbudsrunder». Her ble det igjen opplyst at kommunerevisjonen mener Jahren deltok på et møte knyttet til anbudet. Sunnmørsposten skrev:

«Revisjonen har også lagt ved en skjermdump som viser at Sigrun Jahren står som forfatter av dokumentet 'Konkurransgrunnlag til overskuddsdeponi.'»

Virksomhetslederen uttalte i denne sammenheng:

«- Det var jo innkjøpsavdelingen som hadde den prosessen, jeg har vært helt utenfor den. Fordi det var aktuelt for min mann å gi tilbud var det de som innhenta all informasjon. De var klar over problemstillingene, og det var vi også. Derfor har innkjøp brukt sine egne jurister og funnet ut hvor mye informasjon de kunne hente hos oss, og det må nesten innkjøp svare for selv, det kan ikke jeg svare for, sier Jahren.
Hun har ikke noen forklaring på hvorfor hennes navn står i møtereferatet.
- Det vet jeg ikke. Dette er ikke mine notater, sier Jahren, som har forklart at hun ifølge sin møtekalender arrangerte et seminar hele den aktuelle dagen utenfor rådhuset.»

Avisen publiserte også faksimiler som viste deler av notater fra møtet, og en tidslinje knyttet til anbudstildelingen. Dessuten var det lagt inn en faktaboks med tittelen «**Bingsa-saka**». Her het det:

«Siden april har det kommet fram stadig nye kritikkverdige forhold ved Bingsa Næring, som er en del av Vann, avløp og renovasjon (VAR) i Ålesund kommune. Noen av dem:
Omfattende overtid: Nesten hver tiende overtidskrone i Ålesund kommune i 2016 gikk til ansatte i Bingsa. Ansatte har hatt langt over 300 overtidstimer i året uten at det er søkt om. Arbeidstilsynet ser på saka.
Ulovlig innkjøp: OK Entreprenør har gjort arbeid på Bingsa til flere titalls millioner uten at oppdraget ble lyst ut og uten kontrakt.
Politiet og Økokrim etterforsker forhold knyttet til at entreprenøren samtidig jobbet privat for Bingsa-sjefen.
Ålesund kommune er også klaget inn for KOFA (Klagenemnda for offentlige anskaffelser).
Siden har kommunerevisjonen funnet flere innkjøp som skal bryte lov om offentlige anskaffelser. Totalt fem lovbrudd og to mulige lovbrudd.»

I alle nettartiklene var det lenker til andre publiseringer i sakskomplekset. Det ble for øvrig publisert en rekke andre artikler under tematittelen «Bingsa-skandalen»/«Bingsa-saken»/«Bingsa». Sunnmørsposten opprettet også en samleside for publiseringene under temaet «Bingsa»: <http://www.smp.no/tema/Bingsa/>

KLAGEN:

Klager er Tom Ivar Brate og Sigrun Jahren.

Slik klagerne ser det, har Sunnmørsposten i artikkelserien under vignetten «Bingsa» blandet sammen ulike forhold og saker, slik at Brate og hans virksomhet er koblet til forhold internt i Ålesund kommune. Et eksempel på slik sammenblanding er ifølge klagerne artikkelen «Gransker flere». Her kobles politianmeldelsen av Bingsa Nærings teamleder Per Oskar Slinning, med saken om «prosedyrefeil av virksomhetsleder Sigrun Jahren relatert anvisninger av fakturaer». Klagerne skriver: «Dette framstilles på en måte som vanskelig kan leses som annet enn insinuerende om at dette er en stor felles sak om straffbare forhold. Det hele er spekulasjoner. Disse to forhold er frittstående og ikke avklart og også av to helt forskjellige alvorlighetsgrader.»

Klagerne utdyper sitt syn med utgangspunkt i den nevnte artikkelen: «[O]verskriften og første avsnitt [er] tatt fra å holde varm saken om der teamleder i Bingsa har sagt seg villig til politietterforskning grunnet påstander om en personlig fordel ved bruk av entreprenørfirmaet "OK Entreprenør" på sin eiendom. Teamleder ønsket selv politietterforskning for å kunne bli frikjent fra påstander. Dette er en frittstående sak. Saken kobles nedover i artikkelen som at flere (...) personer er under etterforskning, og vinkles mot virksomhetsleder Sigrun Jahrens tolkning av kommunens etiske retningslinjer når dilemmaet er at oppdragsutfører (Tom Ivar Brate) også er hennes ektemann. Dette er ingen politisak, men en sak om tolkning av etiske retningslinjer. I vedlagte artikkel er disse sammenblandet og det er umulig å lese dette som to uavhengige saker, noe de er.»

Klager (Brate) opplyser: «Hverken jeg eller Sigrun Jahren har noen som helst kontakt med politiet i fakturasaken. Det er en sak i kommuneledelsen. Jeg har utført oppdrag på bestilling fra andre enn Sigrun Jahren. Totalt beløp er kr. 110 000, fordelt over et år.»

Klagerne opplever seg uthengt, og mener artiklene er «spisset mot navnene Sigrun Jahren og Tom Ivar Brate». Videre at artiklene generelt er spekulative, upresise, mangler fakta, at overskrifter ikke har dekning i stoffet, og at det altså insinueres at flere navngitte, deriblant klagerne, er involvert i potensielt straffbare forhold.

Etter klagerens mening har redaksjonen dessuten utelatt kommentarer når disse ikke har passet inn i historien avisen vil fortelle: «Sunnmørsposten skriver "det har ikke lyktes å få kommentarer" når mine [Brate] kommentarer er at jeg som ekstern oppdragsutøver ikke kan uttale meg om innhold i oppdrag da dette er noe kommunen selv må svare på, noe jeg tolker som at mine svar ikke passer inn i historien slik de ønsker å lage fokus.»

Videre reagerer klagerne på at Sunnmørsposten har innhentet «eksterne spesialister», og slik klagerne ser det, fremstilt deres generelle svar som konkrete svar på spesifikke forhold. I et tillegg fra Sigrun Jahren, utdypes dette synspunktet. Hun mener at bruken av disse «ekspertene» forsterker «følelsen av ulovligheter», og hun skriver: «Slike såkalte "kjente eksperter" har kun til hensikt å forsterke skyldspørsmål med vårt navn på. Disse ekspertene serveres en historie fra en journalist - og uttaler seg. Det er umulig å vite hva de faktisk er forelagt av reelle fakta. (...)» «Vi er ikke spurt i disse sakene som også blander "fakturaer" og "anbud" på en spekulativ måte.»

Jahren bemerker også: «Oppdrag vi snakker om gjelder forefallende arbeid delt i tre bolker og utgjør totalt kr 113.250,- eks mva over et tidsrom på litt over et år. Smp har fått en ekspert til å uttale noe bastant om forhold rundt anskaffelsesregelverket og lovlighet. Oppdrag som dette er ikke i strid med regelverket (dette er dokumentert i kommunen). Artikkelen bygger etter min mening på journalistens spekulasjoner og er ikke faktaformidling.»

Klagerne opplyser at Sunnmørsposten har samlet artiklene på nett, her: <http://www.smp.no/tema/Bingsa/> I denne sammenheng skriver Brate: «Blant annet så reagerer jeg på at alt er lagt opp i en folder der man har overskrift "Bingsa skandalen". Med dette framstilles også mitt arbeid med firmaet Frozt (et veldig spesialisert enkeltmannsforetak med gode referanser fra andre sektorer) som en skandale noe som er direkte injurierende. (...) Det er forskjellige spor som legges under tema "Bingsa skandalen".»

Når det gjelder forholdene i «fakturasaken», forklarer klager også: «Sigrun Jahren har gjort en formalfeil i å attestere tre godkjente fakturaer for arbeid jeg har utført (...) for Bingsa

Næring. Arbeidet der er bekreftet at har foregått. Det er konkret timearbeid - attestert av Per Oskar Slinning og pågått i full åpenhet og også diskutert med kommuneledelse (...) Sigrun Jahren har fakturaansvar for 220 millioner kroner årlig (...) vi snakker om tre fakturaer på kr. 114000 kr. eks. mva. for dokumentert utført arbeid fra meg. Dette faktum forsøkes av Sunnmørsposten å omskapes til en "romerike vannverksjef historie".»

Med hensyn til omtalen av anbudet som klagers selskap Frozt fikk foran andre større selskap, skriver klager: «Det jeg mener skjer i denne saken er at det tas for gitt at jeg ikke kan få anbud foran disse to nasjonale selskapene uten at det er "korrupsjon". Til det så kan jeg bare si at jo - det er mulig for en spesialisert sivilingeniør å gå foran de store etablerte. Det som er problemet i denne saken er at ingen har brukt tid på å finne ut av hva penger skulle betales for. Det framsettes i med så stor tyngde nå fra Sunnmørsposten at Sigrun Jahren har "favorisert meg". Det kommer ikke fram at hun ikke har beslutningsrett på noe av det da det helt og holdent er noe innkjøpsavdelingen har som profesjon å ha kontroll på. Det kommer heller ikke fram at anbudet er under en anbudsgrense på kr. 500.000,-, men at det var innkjøp sitt ønske om å lyse ut anbudet for å slippe ting som dette. Når de ikke har fått det til - så bør ikke journalistikken bruke våre navn for å skape sensasjonsoverskrifter med spekulasjoner om familie og ekteskapsforbindelser.»

Klagerne konkluderer med at avisens «klare hensikt» ikke er å formidle fakta, «men en oppbygning som spekulerer og setter ut falske rykter om navngitte personer»

Klagerne mener Sunnmørsposten har brutt god presseskikk på følgende punkter i Vær Varsom-plakaten (VVP):

- 3.2, om kildekritikk og kontroll av opplysninger
- 4.1, om å vektlegge saklighet og omtanke i innhold og presentasjon
- 4.4, om dekning for titler
- 4.5, om å unngå forhåndsdom
- 4.7, om identifisering
- 4.14, om samtidig imøtegåelse ved sterke beskyldninger

For øvrig har klagerne vedlagt en publisering i Romsdals Budstikke, som de ber PFU betrakte som «eksempel på hva [Sunnmørspostens] journalistikk har ført til av konklusjoner hos utenforstående».

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet, uten at dette har ført fram.

TILSVARSRUNDEN:

Sunnmørsposten mener å ha utført «samfunnsnyttig og grundig journalistikk» i sin dekning av Bingsa-saken. Avisen forklarer kort at saken gjelder «avdekking av kritikkverdige forhold ved drifta Bingsa Næring i Ålesund», og: «Det som har kommet fram blir vurdert som så alvorlig, at rådmannen i Ålesund har anmeldt teamleder på Bingsa for korrupsjon.»

Sunnmørsposten opplyser også at «Bingsa-saken ble rullet opp i Sunnmørsposten etter kommunerevisjonens undersøkelser», og at første artikkel ble publisert mandag 10.04.2017:

«Den omhandlet brudd på arbeidsmiljøloven på Bingsa og er basert på en pressemelding fra Ålesund kommune. Rådmannen svarte på vegne av kommunen.» Avisen skriver at rådmannen i pressemeldingen oppga tre kontaktpersoner for kommentarer til media: personalsjef Jarle Reiten, økonomisjef Ole Kristian Arntsen og innkjøpssjef Jonny Rune Indrevåg.

Sunnmørsposten gir også en mer inngående oversikt over selve sakskomplekset (se vedlagte tilsvaer, s. 1–4), før avisen svarer nærmere på de konkrete klagepunktene.

Redaksjonen avviser at den har spekulert, og mener omtalen utelukkende er basert på relevante saksopplysninger og fakta: «Der det har vært uenigheter mellom parter har vi fått fram ulike syn og balansert sakene.» Sunnmørsposten er ikke enig med klagerne i at avisen har utelatt kommentarer dersom de ikke har passet inn: «Tvert imot har avisa vært svært bevisst på å la kritiserte, som Brate og Jahren, få komme til orde.»

Avisen redegjør for hvordan redaksjonen har jobbet for å ivareta klagerens rett på samtidig imøtegåelse og tilsvaer.

Første gang redaksjonen kontaktet virksomhetsleder Sigrun Jahren var tirsdag 18. april. Avisen skriver: «Hittil har det ikke vært saker som går direkte på Jahrens utøvelse av rollen som VAR-sjef.» Sunnmørsposten opplyser at Jahren ble kontaktet både via epost og telefon, og at hun svarte per SMS: «Om det gjelder pressemelding sendt før påske [omtalt 10.04.2017], må du ta kontakt med oppgitte kontaktpersoner.» Videre, på oppfølgingsspørsmål, viser hun også til de tidligere oppgitte kontaktpersonene (se over).

Avisen skriver: «Som virksomhetsleder for Bingsa er Jahren en opplagt kilde, og avisa ønsker derfor å gi henne mulighet til å opplyse saken. 19. april klokka 15.39 tar journalist Skjong på nytt kontakt med Jahren. *'Hei! Skriver sak vedrørende overtid i Bingsa- og personalsjefens svar til kommunerevisjonen 4.4.17. Har du mulighet til å uttale deg om saken nå? Mvh Mona Skjong/Sunnmørsposten'* Jahren svarer at 'personalsjefen svarer vedrørende denne saken'. Torsdag 20. april klokka 10.50 tar Sunnmørsposten på nytt kontakt med Jahren med et generelt spørsmål om hun har noe hun ønsker å tilføye etter dagens artikkel i Sunnmørsposten.»

Sunnmørsposten opplyser at Jahren først svarer kl. 15.21, etter at redaksjonen gjennom dagen har forsøkt å kontakte Jahren per telefon, epost og SMS. Hun svarer på epost: «Hei. Ser at du har forsøkt å ringe. Dersom det gjelder pågående saker, henvises det til oppgitte kontaktpersoner».

25. april tar redaksjonen nok en gang kontakt med Jahren, via epost, telefon og SMS. I tekstmeldingen skriver redaksjonen: «Sunnmørsposten skriver om kontrakten som ble inngått mellom Ålesund kommune og Frozt Solutions. Innkjøpssjef Jonny Indrevåg er intervjuet og har forklart. Ønsker du å gi noen kommentar?» Avisen opplyser: «Hun svarer at vi må ta dette med Indrevåg direkte. Han var ansvarlig. Jeg var ikke involvert, svarer Jahren som ikke ønsker å uttale seg.»

Sunnmørsposten redegjør også for redaksjonens ytterligere henvendelser til Jahren i forbindelse med den videre dekningen av saken. (For flere detaljer om kontakten, se tilsvaret s. 9–14, under mellomtittelen «Kontakten med virksomhetsleder Jahren».) Blant annet ble Jahren spurt om fakturaene til Frozt Solutions som hun hadde anvist, og hva oppdragene gjaldt. Hun skal også ha fått spørsmål om habilitet og anbudsprosessen som ektemannen

vant, og hun ble konfrontert med kommunerevisjonens mistanke om overtredelse av arbeidsmiljøloven.

Videre ble hun gjort kjent med at to eksperter var blitt bedt om å vurdere de omtalte fakturaene Jahren hadde anvist til Frozt. Journalisten som kontaktet Jahren understreket i epost: «Igjen – det er ikke mitt ønske at fremstillingen av denne saka blir så ensidig som den blir når du ikke kan komme med din versjon – derfor håper jeg du tar kontakt dersom det skulle være noe.» Sunnmørsposten skriver: «Jahren svarer ikke på henvendelsene, men i telefonsamtale med Brate samme dag, 7. mai, kommer det fram at han kjenner til saka.»

Sunnmørsposten viser også til flere henvendelser i mai og juni, og i slutten av juni får redaksjonen intervjuavtale med Jahren, som resulterer i artikkelen «- Kontrollutvalget har ikke snakket med meg». Avisa skriver: «**Her redegjør hun også for hvorfor hun ikke har ønsket å uttale seg tidligere.**» (Avisas utheving, sekr. anm.)

Når det gjelder kontakten med Tom Ivar Brate, forklarer Sunnmørsposten at både Brate og Jahren fikk anledning til å kommentere opplysningene i omtalen av anbudskonkurransen (26.04.), men at begge henviste til innkjøpsjef Indrevåg. Videre: «I perioden 25. april – 3. mai forsøker vi å få kommentar fra Brate og legger fram det aktuelle. Vi opplyser om at vi skriver om offentlige anskaffelser/kontrakter Ålesund kommune har, også kontrakten med Frozt Solutions. Vi tar opp problematikken knyttet til habilitet og spør om Brate ønsker å gi noen kommentarer eller svare på spørsmål. Vi stiller flere konkrete spørsmål. Brate viser til Indrevåg og kommer med generelle innspill.»

Avisen opplyser også om henvendelser etter 3. mai, der Brate skal ha avslått å kommentere, samt at han ble intervjuet 31. mai «i forbindelse med sak om at oppdrag knyttet til de tre fakturaene skjedde uten noen form for skriftlig avtale eller kontrakt», men «uten at Sunnmørsposten lykkes med å få noen svar». Sunnmørsposten skriver: «Heller ikke virksomhetsleder Sigrun Jahren eller teamleder Per Oskar Slinning besvarte våre henvendelser.» Sunnmørsposten opplyser at klager ble forelagt opplysningene og påstandene, og at han også fikk sitatsjekk, men at det likevel endte men ingen kommentar. Klager ville ikke siteres på «ingen kommentar», derfor endte det – etter sitatsjekken – med følgende formulering i publiseringen: «Sunnmørsposten har lagt fram opplysningene i saken og spurt Brate konkrete spørsmål, uten at vi har lyktes med å få noen kommentar.»

For øvrig opplyser Sunnmørsposten at redaksjonen har ringt Brate flere ganger: «[H]an har kommet med innspill på SMS og e-post uten at han har villet la seg sitere på trykk.» «Samtalene på telefon med journalister skulle være 'off record'. Det stemmer at han på telefon har sagt at han som selvstendig næringsdrivende ikke ville kommentere et kundeforhold. Men ikke på noe tidspunkt ga han uttrykk for at vi kunne sitere ham på dette, eller på at han ønsket å siteres på dette.»

Avisen oppsummerer: «Sunnmørsposten har i denne saken, som vi etterstreber i alle saker, vært kritisk, balansert og vurdert alle sider. Jahren har fått alle anledninger til tilsvarende, samtidig imøtegåelse og mulighet til å opplyse saka generelt. Det samme har Brate.»

Hva gjelder påstanden om at Sunnmørsposten har insinuert at klager er under politietterforskning, avviser avisen også dette: «Sunnmørsposten har aldri rettet kritisk søkelys mot Brate, og vi har aldri skrevet at han er under politietterforskning.»

Slik Sunnmørsposten ser det, har den formidlet «ubestridte faktaopplysninger», og ikke tatt

stilling til om det har skjedd noe ulovlig eller ikke.

Sunnmørsposten skriver: «Det er et faktum at politiet etterforsker flere personer i Bingsa-saken. Det er et faktum at Sigrun Jahren er virksomhetsleder for vann, avløp og renovasjon som Bingsa ligger under. Det er et faktum at Jahren har utbetalt 3 fakturaer til sin ektemanns firma, før bruken av selskapet ble avtalefestet gjennom offentlige anbud. Når det ikke finnes skriftlige kontrakter eller avtaler knyttet til de fakturaene Jahren betalte ut til sin ektemann, er dette relevante saksopplysninger for offentligheten. Ålesund kommune har bekreftet at utbetalingen av fakturaene ikke foregikk etter reglementet deres. Det er relasjonen mellom Jahren og Brate (ektefeller) som gjør at forhold rundt Jahren sin forvaltning av offentlige kroner er blitt belyst. Dersom Brate ikke hadde vært hennes ektefelle, ville det ikke vært relevant å omtale han.»

Redaksjonen forklarer også at politiet gjennom fakta- og sitatsjekk skal ha bekreftet at de publiserte opplysningene er korrekt gjengitt. Disse skal heller ikke være bestridt av Ålesund kommune, kommunerevisjonen eller kontrollutvalget.

Etter avisens mening er dekningen basert på et bredt kildenettverk, og åpne kilder. Hovedvekten har vært på «faktaopplysninger som er lagt fram fra kommunerevisjonen, Ålesund kommune etter innsyns krav, informasjonsmøter / orienteringer og kontrollutvalget». Sunnmørsposten skriver: «Vi har forholdt oss til rådmann, kommunalsjef, kommunerevisjonens sakspapirer, andre offentlige dokumenter, og vurdert tips og innspill på vanlig redaksjonell måte.»

For øvrig understreker avisen at den ikke har noen annen agenda enn følgende: «Vår oppgave er å bringe fram i lyset opplysninger som er korrekte og relevante for innbyggerne.» Avisen tilføyer: «Hvis Jahren og Brate mener det er forhold i denne saken som ikke er tilstrekkelig belyst, lytter vi gjerne til deres innspill.»

Når det gjelder ekspertene som uttaler seg, forklarer redaksjonen at den kontaktet «forskere og eksterne fagpersoner og spurt[e] hva loven sier om det konkrete forholdet». «Vi har oppsøkt alle kilder med en åpen holdning, og ville ha publisert kommentarene uansett hva ekspertene mente om saken. Vi har forelagt dokumentasjon og bedt om kommentar.»

Etter Sunnmørspostens mening har redaksjonen også utvist omtanke i dekningen, blant annet gjennom en avdempet bildebruk, dette for å skåne klagers familie. Avisen skriver: «Vi kan ikke la være å omtale de involverte personene, men vi legger vekt på at eksponeringen skal være så skånsom som mulig: Vi har hovedsakelig brukt illustrasjonsbilder fra avfallsanlegget i omtalen av Jahren, selv om en annen bildebruk kunne gitt langt bedre oppslag visuelt. Vi har etter grundige redaksjonelle vurderinger prioritert titler som 'virksomhetsleder' og 'teamleder', og ikke navn. Vi har forsøkt å minimere bruken av navn i titler og ingress. Når det likevel er blitt brukt, er det fordi det har vært nødvendig å bruke navn for å skille roller og ikke kaste mistanke i feil retning. Vi vurderte at leserne kunne få problemer med å skille om det var Slinning eller Jahren som var virksomhetsleder eller teamleder. Derfor var det nødvendig og ryddig å presentere personens navn i brødtekst.»

For øvrig mener Sunnmørsposten det var berettiget å identifisere: «De kritikkverdige forholdene som har kommet fram i Bingsa-saken handler om forvaltningen av mange millioner offentlige kroner, og det har befolkningen rett og krav på informasjon om. Alle identifiserte parter er direkte involvert i sakskomplekset. (...) De kritikkverdige forholdene som Jahren står som ansvarlig for, knytter seg direkte til Brate, og det er årsaken til at han

blir omtalt.»

Videre kan Sunnmørsposten ikke se at den har gått lenger enn det er dekning for i stoffet, eller at den har vært forhåndsdommende i omtalen: «Sunnmørsposten har lagt vekt på en nøktern framstilling og unngått oppblåste tabloide vinklinger.»

Avisen skriver også: «(...) Sunnmørsposten har vært opptatt av å ikke fordele skyld. Vi har forholdt oss til at kommunerevisjonen har ettergått Ålesund kommune og at politiet etterforsker saken. Det er opp til domstolene å dømme, og vi mener at vi har vært nøyaktige på å presentere saks- og faktaopplysninger uten spekulasjoner eller antydninger. (...) Sunnmørsposten har ikke antydnet at Jahren eller Brate har gjort noe straffbart, men synliggjort saksforholdet og det som har skjedd.»

Etter Sunnmørspostens mening har den ikke brutt god presseskikk: «Vi har lagt vekt på saklighet og omtanke, har ikke gått lenger enn det er dekning for i titler og ingresser, har kun brukt åpne, etterprøvbare kilder og gitt alle berørte mulighet til samtidig imøtegåelse.» «Vi har aldri hatt noe ønske om å ramme enkeltpersoner, og har forståelse for at medieomtale har vært ubehagelig for alle involverte. Likevel ville vi ikke ha gjort jobben vår, hvis vi unnlot å omtale kritikkverdige forhold.»

Klagerne bemerker at Sunnmørsposten skal ha endret tema-tittelen for publiseringene om saken, slik at den nå ikke lenger omtales som Bingsa-skandalen. Brate kommenterer: «Jeg tar denne tittelendringen som et tegn på at det har vært riktig å kontakte PFU og at Sunnmørsposten selv ser at ting har gått litt for langt.»

Etter klagerne mening fortsetter imidlertid avisen sammenblandingen av ulike saker i sitt tilsvare. Klagerne forsøker derfor å avklare de ulike forholdene i første del av sitt tilsvare (se tilsvaret s. 1-5). Ifølge klagerne er det følgende fem forhold som er «under gjennomgang»:

1. Politianmeldelsen av bruken av entreprenøren OK Maskin også på privateiendommen til leder av Bingsa Næring, Per Oskar Slinning
2. Mangel på kontrakter i Bingsa - en sak mellom VAR-avdelingen og innkjøpsavdelingen
3. Overtidsbestemmelser - en sak mellom VAR-avdelingen og personalavdelingen
4. Fakturaer knyttet til oppdrag Tom Ivar Brate og Frozt Solutions har utført for Bingsa Næring
5. Anbudet Frozt Solution/Tom Ivar Brate vant

Slik klagerne ser det, fremstiller Sunnmørsposten innholdet i dekningen som ett forhold, uten å differensiere. Klagerne påpeker at leserne heller ikke vil klare å skille de ulike forholdene fra hverandre når alt er samlet under temaet «Bingsa-skandalen». Klagerne skriver: «[D]et er grunn til å tro at Sunnmørsposten har et proaktivt ønske om å grave opp en større korrupsjonssak.»

Av tilsvaret fremgår det at klagerne også har innvendinger mot Sunnmørspostens språkbruk. Blant annet reageres det på formuleringen «Sigrun Jahren og hennes ektemann». Klagerne mener også at benevnelsen «Bingsa-saken» er svært upresis, all den tid det ifølge klagerne handler om flere og svært ulike saker.

Videre fastholder klagerne at Sunnmørspostens omtale er insinuerende og forhåndsdommende. Brate skriver: «Det opplyses [i Sunnmørspostens tilsvare] at 'relasjonen

Jahren og Brate som ektefeller gjør at forvaltning av offentlige kroner blir belyst' - noe jeg ikke kan si er galt å belyse hvis bare fakta og kontekst følger et dokumenterbart kildespor og ikke er insinuerende.» Klagerne peker i denne sammenhengen konkret på artikkelen «Politiet åpner etterforskning mot flere i Ålesund kommune» (12.06.2017), og sammenstillingen av formuleringer (blant annet mellomtitler) og lenkingen til «Les mer om Bingsa-skandalen her».

Klagerne eksemplifiserer hvordan de mener de ulike forholdene nevnt over er blandet sammen, og skriver: «Det bygges opp til en helt klart forståelse videre om at den **'ektemann som har tjent økonomisk'** er en av de som politiet **'Ikke vil si hvilken status den enkelte har pr. i dag'**.» Klagerne kan ikke se at det er dekning for en slik formidling/tolkning.

Klagerne skriver: «Det er uklart hvordan Sunnmørsposten i det hele tatt har kilder i denne artikkel utover en kommentar fra politiet om at saken fortsatt er under etterforskning der alt skal inn som potensielt etterforsket?» «Artikkelen er en sammenfiltrering av alle de forhold som for tiden er under diskusjon i Ålesund kommuneadministrasjon – og der media og kildebruk har ført til et 'virvar' av merkeligheter rundt faktaformidling. Det er vanskelig å tolke denne artikkelen som annet enn at alt er under politietterforskning - og da også denne **'Sigrun Jahren og hennes ektemann'** som har **'tjent økonomisk'** (...).»

Klagerne tilføyer med henvisning til VVP 4.5, om forhåndsdom: «I denne artikkelen - som har fokus på etterforskning påstås det at 'Ålesund kommune ikke har klart å finne noen som helst form for skriftlige kontrakter knyttet til de tre fakturaer...'.»

De oppdrag som disse fakturaer er i fra har ingen krav i følge offentlige regler til det smp insinuerer. Anbudsreglene gjelder helt andre summer. ingenting i denne artikkelen klargjør det noe som gjør denne formuleringen til en direkte mistenkeliggjøring. Saken blir ikke bedre da dette forsterker tidligere artiklers (26.04.2017 'Ga kontrakt til ektefelle' og 02.05.2017 'Betalte ut penger til ektemannen før anbudskonkurranse' insinuerer under fellesbetegnelsen 'Bingsa skandalen' at ikke bare fakturaene, men også det anbud 'Sigrun Ektemanns firma' har fått er under politietterforskning.»

For øvrig viser klagerne til ytterligere et VVP-punkt: 4.2, om å skille kommentar fra fakta. Brate stiller imidlertid kun et spørsmål i denne sammenheng: «Jeg skal ikke kritisere at de uthevede overskrifter er 'faktiske opplysninger', men om hva og hvilke forhold ...?»

Klagerne reagerer også på bildebruken, at det brukes «smilebilder». Videre fastholdes det at VVP 4.14 er brutt: «Sunnmørspostens tilsvaret taler for seg selv, og de eksempler de viser til relatert til kommunikasjon med 'Sigrun Jahren og hennes ektemann' er selvforklarende.»

Klagerne skriver også avslutningsvis i hoveddelen av sitt tilsvaret: «Sunnmørsposten har her aktivt forsøkt å skape en stor 'Bingsa skandale' i stedet for å ha en klar retorikk som får fram at ingenting er avgjort før de komiteer og avdelinger som er involvert har gjort ferdig sin jobb, noe Sunnmørsposten kunne dekket på en saklig måte. Å oppdage forhold rundt Bingsa Næring gir ikke Sunnmørsposten noen forklarbar grunn til å skape en historie ved å gå egne veier ved å insinuere store ulovligheter og straffbare handlinger. Deres rolle er å formidle til lesere fakta om forhold som foregår i deres lokalsamfunn.»

I et vedlegg til klagen, skriver Jahren for øvrig at det å trekke hennes og Brates navn inn i de ulike forholdene, er en «spekulativ sammenblanding». Hun stiller også spørsmål ved hva slags fakta redaksjonen har forelagt ekspertene som uttaler seg, om de tre fakturaene hun anviste.

Når det gjelder omtalen av anbudsprosessen som Frozt Solution vant, bemerker hun: «Saken legges fram som at jeg har tvunget meg inn i anbudsprosessen ('vi har sluppet fagavdelingen for nær'). Dette er ikke tilfelle. Det var kjent at jeg var gift med Tom Ivar Brate, og jeg sa tidlig ifra til kommunalsjef og innkjøpssjef at han kom til å levere anbud. Jobben var under grense for når anskaffelsesregelverket tilsier anbud, men innkjøp ønsket å gjøre det på denne måten for å unngå spørsmål og kritikk i ettertid. Alle var opptatt av dette skulle skje på riktig måte, og være etterprøvbart. Store rådgivende ingeniører besitter ikke alltid all kompetanse, i enkelte tilfeller heller ikke den beste kompetansen. Sunnmørsposten presenter dette som at det må være noe 'snusk' når et mindre lokalt foretak får en jobb foran 'Cowi, Multiconsult og Hjernes'.»

Sunnmørsposten fastholder at det er gjort et grundig og viktig journalistisk arbeid, og at det ikke er begått brudd på god presseskikk.

Når det gjelder påstanden om sammenblanding av forhold, innvender Sunnmørsposten at avisen «aldri [har] skrevet at bruken av Frozt Solutions har foregått i strid med lov om offentlig anskaffelser». Avisen avviser også at den skal ha knyttet saker om overtidsbruken i Bingsa til Frozt Solutions. Sunnmørsposten opplyser: «Vi har påpekt at Jahren avviste tre fakturaer til sin ektemann, uten at det forelå kontrakt på disse innkjøpene. Vi har også problematisert anbudskonkurransen som kom senere, hvor et møtereferat viser at Jahren er med i møte hvor kriteriene for anbudet ektemannen vinner, blir lagt. Jahren har i flere omganger kommet til orde med sine forklaringer rundt dette. Når det gjelder overtid har vi referert til kommunerevisjonen, Ålesund kommune og Arbeidstilsynets funn.»

Hva gjelder spørsmålet om hva ekspertene som uttaler seg er forelagt, skriver Sunnmørsposten at disse er «blitt satt grundig inn i hva saken gjelder, og de har fått fakta- og sitatsjekk». Dessuten opplyser avisen at klager, «Jahren fikk oversendt hele utkastet og mulighet til samtidig imøtegåelse/tilsvar».

For øvrig fastholder Sunnmørsposten at klager har fått tilstrekkelig mulighet for samtidig imøtegåelse. Avisen mener å ha «kontaktet dem flere ganger også utenom saker som utløser tilsvaer/samtidig imøtegåelse», og at det er gitt «gode frister til å uttale seg».

Slik Sunnmørsposten ser det, har avisen heller ikke spekulert eller antydnet noe. Avisen mener omtalen er faktabasert: «Våre kilder har hovedsakelig vært kommunerevisjonen, kontrollutvalget, Ålesund kommune, Politiet og relevante eksperter. Ingenting av det vi har formidlet har vært basert på spekulasjoner.»

Sunnmørsposten anfører også: «Vi har ingen grunn til å betvile Jahren og Brates faglige kompetanse, og vi har aldri antydnet at de ikke har hatt hederlige motiver i sitt arbeid. Men vi har synliggjort forhold som er av offentlig interesse. For å trekke en liten parallell: Det er neppe noen som mistenker Therese Johaug for å ha brukt leppekrem for å dope seg, likevel er hun funnet skyldig i brudd på regelverket. Når det gjelder offentlig innkjøp finnes det strenge regler som skal overholdes, nettopp for å sikre konkurranse på like vilkår. Ved Bingsa Næring er det avdekket mange kritikkverdige forhold, og vi mener at våre reportasjer har vært helt nødvendige for å få dette fram i lyset – slik at det blir ryddet opp.»